

**Parlem de
pressupostos**

EIX 3: PRIORITATS EN EL CONJUNT DE LES POLÍTIQUES GESTIONADES PER LA GENERALITAT

Prova pilot interna de participació sobre política pressupostària

[Parlem de pressupostos](#)

Explicació de l'eix 3

La dinàmica de creixement dels ingressos, la necessitat de reduir el nivell d'endeutament i el creixement dels costos associats a la continuïtat dels serveis que es presten en l'actualitat, **fan que els marges o espais pressupostaris de què disposa la Generalitat de Catalunya siguin relativament reduïts.**

Per un altre costat, la Generalitat, dins del seu àmbit competencial, ha de fer front a les principals necessitats i desafiaments que afronta la societat catalana, tant actuals com futurs. Hi ha reptes en àmbits on els resultats de polítiques públiques han empitjorat o són inferiors als de jurisdiccions estatals i europees similars, a més dels reptes associats a l'envelliment poblacional, la desigualtat, o la mitigació i l'adaptació al canvi climàtic.

D'aquesta manera, **esdevé cabdal definir de manera clara i concisa quines són les prioritats principals dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya**, a fi d'orientar la presa de decisions quant a assignació dels recursos. Tenir un conjunt específic i acotat de prioritats permet posar-hi l'èmfasi durant el procés d'elaboració del pressupost, i reassignar recursos des d'àmbits menys prioritaris i aportar una major porció del marge o espai pressupostari disponible a les polítiques que contribueixin directament a les prioritats. Així mateix, definir aquestes prioritats permet alinear estratègicament l'Administració, orientant els diferents departaments i entitats de la Generalitat perquè presentin, durant el transcurs de l'elaboració del pressupost, propostes d'iniciatives i mesures que contribueixin a les prioritats definides.

El Pla de Govern (PdG) per a la XIV legislatura, aprovat el 21 de setembre de 2021, marca el full de ruta de la Generalitat de Catalunya en el mandat actual. **Els objectius i les línies d'actuació definides en els eixos del PdG suposen el marc estratègic de referència per al desenvolupament de les polítiques de la Generalitat.** Tanmateix, el reduït marge o espai pressupostari amb què compta la Generalitat requereix prioritzar entre els diferents àmbits o reptes sobre els quals cal actuar.

L'objecte d'aquest eix de debat són les diferents opcions de polítiques públiques que s'han de prioritzar, tenint en compte els reptes principals (actuals i futurs) de la societat catalana, a fi de revelar quines opcions prefereixen majoritàriament les persones que hi participen. Això contribuirà a la presa de decisions estratègiques per definir prioritats pressupostàries i al trasllat d'aquestes en el procés d'elaboració dels pressupostos.

Situació actual

S'han dut a terme diversos diagnòstics globals sobre els reptes socials actuals i futurs de Catalunya i també se n'han analitzat els principals indicadors de benestar i progrés social i de desenvolupament sostenible. Això ha permès identificar l'evolució de diverses dimensions del benestar i progrés social i comparar-ne la situació amb la de regions que tenen un nivell similar de desenvolupament. A fi d'aportar context a aquest eix de debat, a continuació se sintetitzen els resultats d'aquestes anàlisis.

- El desembre de 2021, el Consell Assessor del Desenvolupament Sostenible (CADS) de la Generalitat de Catalunya va considerar que els 10 reptes principals de Catalunya són els següents:

Eix 3. Prioritats en el conjunt de les polítiques gestionades per la Generalitat

1. **Canvi climàtic.** El canvi climàtic és una realitat, i els seus impactes continuaran agreujant-se a mitjà i llarg termini.
 2. **Biodiversitat.** A Catalunya, les poblacions d'animals salvatges van perdre de mitjana el 25% dels individus entre 2002 i 2019.
 3. **Energia.** La descarbonització de l'economia és més lenta del que requereixen els objectius climàtics, i el desplegament de les fonts renovables d'energia no gaudeix d'un consens territorial suficient.
 4. **Exclusió social.** Des de la crisi financera del 2008, vora d'un 20% de les llars catalanes són pobres o estan en risc d'exclusió.
 5. **Educació.** Un 17% dels alumnes catalans abandonen prematurament els estudis, un valor molt per sobre de la mitjana europea.
 6. **Infància.** Els infants, que constitueixen la baula més sensible per al futur del país, no tenen garantides algunes de les condicions necessàries per al seu ple desenvolupament com a persones i a un entorn saludable.
 7. **Habitatge.** L'accés a l'habitatge continua sent un dels problemes socials més greus per a la societat catalana, i el dret a l'habitatge digne per a tothom està lluny de ser garantit.
 8. **Igualtat.** Malgrat alguns avenços, encara estem lluny d'assolir la plena igualtat entre dones i homes, i les situacions discriminatòries sobre les persones LGBTI+ persisteixen.
 9. **Indústria.** La terciarització de l'economia catalana durant la darrera dècada posa en entredit la capacitat industrial per dissenyar, produir i aprofitar els productes i les tecnologies necessàries per participar en la transició global cap a la sostenibilitat.
 10. **Equilibri territorial.** El desequilibri territorial, l'envelliment de la població i la manca de serveis continuen condicionant el futur dels territoris rurals de Catalunya.
- D'acord amb l'Índex de progrés social de la Unió Europea (EU-SPI) de 2020, Catalunya té les fortaleeses i febleses següents quant a dimensions de progrés social en comparació amb regions d'Europa amb un PIB per càpita similar:

Fortaleeses	Febleses
Salut i benestar	Qualitat ambiental
Nutrició i cures bàsiques	Llibertat personal i elecció
Accés a tecnologies de la informació	Educació bàsica (accés i finalització d'estudis obligatoris)
Educació avançada	Drets personals
Tolerància i inclusió	Aigua i sanejament
	Accés a l'habitatge

- Finalment, l'informe econòmic i financer i el document de presentació dels pressupostos del 2023 de la Generalitat aporten una síntesi de la situació del benestar i progrés social a Catalunya. Aquestes anàlisis aporten les conclusions següents pel que fa a l'evolució recent d'una part dels indicadors principals:
- La taxa d'atur del 2022 (9,7%) se situa als nivells més baixos des del 2008. No obstant això, es detecten taxes altes en l'atur juvenil (28,9% el 2021) i l'atur de llarga durada (4,8 %) i el de molt llarga durada (2,6%).

Eix 3. Prioritats en el conjunt de les polítiques gestionades per la Generalitat

- La tendència dels índexs de desigualtat de la renda és a la millora (reducció de la desigualtat), tot i que és molt progressiva.
- La taxa de risc de pobresa va baixar 1,8 punts l'any de la pandèmia. Malgrat això, la taxa de privació material severa (PMS) va augmentar en 2,3 punts entre el 2017 i el 2021. El 2021 la PMS va ser del 7,3%, 2,1 punts més que l'any anterior. Els preus de l'energia impacten amb força en la taxa de PMS: mentre que el 2013 només el 5,2% de les persones no podien mantenir la llar a una temperatura adequada, aquest percentatge va pujar al 15,9% el 2021.
- Els joves mostren pitjors registres en la renda mitjana, el risc de pobresa i la privació material severa, mentre que els més grans de 64 anys tenen una situació més favorable en aquests tres indicadors.
- Pel que fa a l'educació, es detecta una millora en la taxa d'abandonament prematur dels estudis, que passa de xifres properes al 30% el 2010, a un percentatge del 14,8% el 2021, tot i que aquestes xifres continuen essent superiors a la mitjana de la UE. Per un altre costat, la taxa de joves que ni estudien ni treballen segueix estancada en valors propers al 15%.
- Pel que fa al medi ambient, s'observen progressos en alguns indicadors, com la concentració de contaminació a l'aire per partícules en suspensió, el percentatge de recollida selectiva o el consum d'energia renovable.

Opcions plantejades en el debat

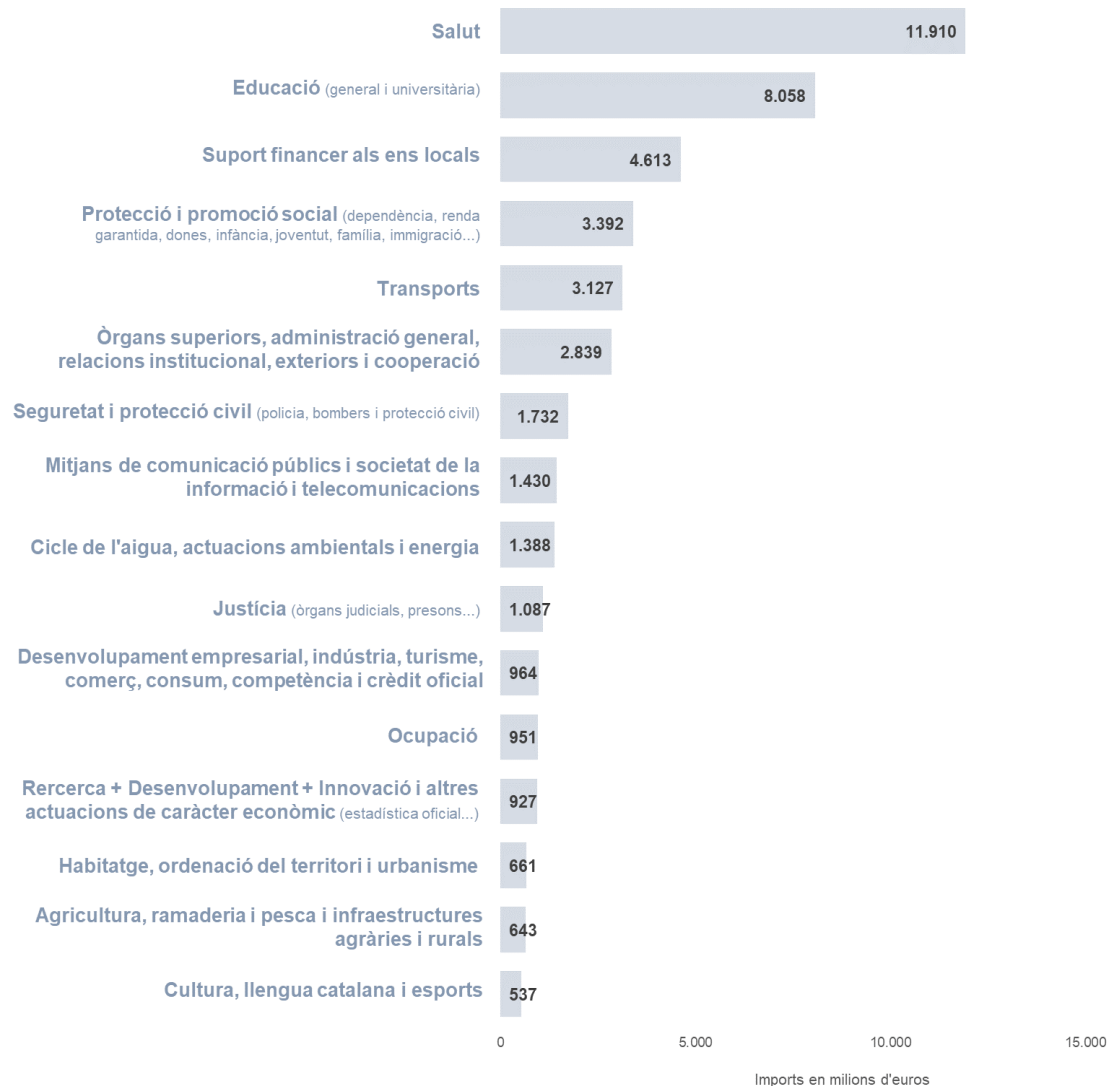
Per a aquest eix de debat, es plantegen dues qüestions a les persones participants:

- 1) **Es demana que indiquin quines 4 agrupacions de polítiques públiques consideren prioritàries**, per potenciar-les mitjançant la distribució de l'espai o marge pressupostari que estigui disponible. Dins d'aquesta selecció es demana que estableixin l'ordre de prioritats, si és possible.

Perquè facin aquesta selecció, a continuació s'aporta la relació d'agrupacions de polítiques públiques del pressupost del 2023 de la Generalitat, basades en la classificació per programes del pressupost, amb els imports (en milions d'euros).

Eix 3. Prioritats en el conjunt de les polítiques gestionades per la Generalitat

Despeses per agrupacions de polítiques (Pressupost 2023) (en milions d'euros)

- 2) Es demana que argumentin per què han considerat prioritària cada agrupació de política escollida i que en debatin els aspectes, reptes o necessitats que consideren que cal impulsar en major mesura.

Documentació de referència

- [Els 10 reptes per al desenvolupament sostenible de Catalunya \(edició 2021\)](#)
- [Indicadors de desenvolupament sostenible \(ODS\) de Catalunya](#)
- [Indicadors de benestar i progrés social de Catalunya](#)
- [Explicació de l'estructura per programes del pressupost \(pressupostos 2023\)](#)
- [Índex de progrés social de la UE \(EU-SPI\) 2020 \(en anglès\)](#)
- [Informe econòmic i financer dels pressupostos 2023 de la Generalitat de Catalunya](#)

Eix 3. Prioritats en el conjunt de les polítiques gestionades per la Generalitat

- [Pla de govern de la XIV legislatura](#)

Límits del debat

Aquest eix de debat se circumscriu al compliment de les lleis i la normativa a la qual està subjecta la Generalitat de Catalunya, així com a les seves competències en les polítiques sectorials en les quals intervé.